

Names for Rainbow in the Turkic Languages

Yong-Söng Li
(Seoul)

Özet: Türk dilleri ve diyalektleri, Doğu Avrupa ve Akdeniz'den Sibiryaya ve Batı Çin'e kadar ve Pasifik'ten Baltık Denizi'ne ve Atlantik Okyanusu'ndan Basra Körfezi'ne kadar geniş bir alanda konuşulmaktadır. Türkçe konuşan halkların dinamik tarihi, coğrafi ve genetik faktörleri bir araya getiren modern Türk dillerinin bir sınıflandırmasının yapılmasını zorlaştırmaktadır. Talat Tekin modern Türk dillerini 6 fonetik özelliğe göre 12 gruba ayıran bir sınıflandırma önerir.

Bu çalışmada modern Türk dillerinde *gökkuşağı*na verilen isimler konusunu işledik. Terimlerin dilbilimsel analizine odaklandık. Ana materyaller çeşitli sözlüklerden oluştu. Aynı zamanda ASK REAL (Kore Altay Topluluğu, Kaybolma Tehlikesi Altındaki Diller Araştırmaları)'in Türkçe ekibi tarafından yürütülen Eylül 2003'den Ocak 2009'a kadarki alan araştırması çalışmalarından elde edilen *gökkuşağı* kelimelerini de kullandık.

Bu araştırmanın sonucunda, aşağıdaki noktalara ulaştık:

1. Diğer birçok kelimelerin aksine, modern Türk dillerine ortak bir "*gökkuşağı*" kelimesi yoktur.
2. Çoğu isim yalnızca bir dilde bulunmaktadır.
3. Türkiye Türkçesi, "*gökkuşağı*" için birçok kelimeye sahiptir.
4. Bazı isimler birbirlerinden uzakta konuşulan dillere özgüdür.
5. Bazı isimler İslamiyet'e ilişkindir.
6. Bazı isimler Türkçe olmayan dillerden alınmıştır.

Anahtar sözcükler: ASK REAL, sözlükler, dilbilimsel analiz, *gökkuşağı* isimleri, Türk dilleri ve diyalektleri, Türkçe konuşanlar.

Abstract: The Turkic languages and dialects are spoken across a vast area from Eastern Europe and the Mediterranean to Siberia and Western China, from Pacific to the Baltic Sea, and from the Arctic Ocean to the Persian Gulf. The dynamic history of the Turkic-speaking peoples makes it difficult to set up a classification of modern Turkic languages that combines geographic and genetic criteria. Talat Tekin proposed a classification of modern Turkic languages into 12 groups according to 6 phonetic features. In the present paper we treated the names for rainbow in the modern Turkic languages. We focused on the linguistic analysis of the terms. The main materials are from various dictionaries. We also used the words for rainbow obtained in the fieldwork studies carried out by the Turkic team of the ASK REAL (The Altaic Society of Korea, Researches on the Endangered Altaic Languages) from September 2003 to January 2009.

As the result of this research, it was possible for us to find the following points:

1. Unlike many other words, there is no word for ‘rainbow’ common to the modern Turkic languages.
2. Most names are found only in one language.
3. Turkish has many words for ‘rainbow’.
4. Some names are common to the languages spoken nearby each other.
5. Some names are common to the languages spoken far away from each other.
6. Some names are related to Islam.
7. Some names are borrowed from non-Turkic languages.

Keywords: ASK REAL, dictionaries, linguistic analysis, names for rainbow, Turkic languages and dialects, Turkic-speaking peoples